

Monumentenwacht Noord-Brabant doet mee aan Europees onderzoek INPERSO

Het verduurzamen van bestaande gebouwen en in het bijzonder religieus erfgoed; hoe doe je dat zo efficiënt mogelijk? Welke innovaties zijn geschikt om toe te passen en welke niet? Monumentenwacht Noord-Brabant neemt samen met éénnentwintig andere partners deel aan het Europese onderzoeksproject INPERSO. “Ons streven is om erfgoed te behouden én te verduurzamen.”

Aan het woord is inspecteur Bram van der Wende. Hij houdt zich bezig met het onderzoek in Nederland. “Binnen INPERSO wordt op drie locaties onderzocht hoe bestaande gebouwen het beste kunnen worden verduurzaamd met gloednieuwe innovaties. Dat gebeurt in Spanje, Griekenland én dus in Noord-Brabant. Deze locaties zijn gekozen omdat ze verschillen qua type gebouwen en klimaat. Zo gaat het in Griekenland om jaren 60-bebouwning en in Spanje om erfgoed dat opgedeeld is in appartementen.”

Religieus erfgoed

Monumentenwacht Noord-Brabant wees de drie-eenheid in Velp aan als locatie. “Daar zijn drie monumenten uit verschillende bouwperiodes te vinden; de Vincentiuskerk uit de middeleeuwen, het Emmausklooster uit de zeventiende en achttiende eeuw en het voormalige Redemptoristenklooster (Bronckhorst) uit de negentiende en twintigste eeuw. De monumenten verschillen qua bouwmaterialen en -stijlen. Wat overeenkomt is dat ze religieus zijn. Dat was een bewuste keuze; door maatschappelijke ontwikkelingen komt steeds meer religieus erfgoed leeg te staan. We vinden het belangrijk dat dit een goede herbestemming krijgt, mét behoud van monumentale waarden. Dat geldt voor het gebouw zelf en de monumentale interieurs. Dit tweede is een belangrijk aspect van het behoud van zoveel mogelijk historisch materiaal, het verhaal van de locatie en de gebruiksgeschiedenis.”

Data verzamelen

INPERSO is in juli gestart en loopt vier jaar. De financiering komt vanuit het HORIZON Framework Programme, HORIZON Europa is het belangrijkste financieringsprogramma van de EU voor onderzoek en innovatie. Binnen het onderzoek worden veel data verzameld. “Deze zomer is Monumentenwacht Noord-Brabant gestart met het gebruik van het RE Suite-platform; een tool waarin we de inspecties en rapportages van monumenten vastleggen. Voor dit onderzoek maken we ook gebruik van een Scan to BIM Tool, waarmee we alle informatie van een compleet gebouw, van kelder tot dakgoten, vastleggen. Daarvan worden 3D-modellen gemaakt. In de eerste fase van INPERSO onderzoeken we de drie monumenten; wat is de staat? Welke bouwmaterialen zijn gebruikt? Wat is nodig voor verduurzaming? Wat zijn beperkingen en mogelijkheden?”

Zonnedakpannen of een smart wall

“De volgende stap is om samen met partners te bepalen welke innovaties we willen toepassen”, vervolgt hij. “Denk aan een nieuwe ventilatiesystemen, zonedakpannen of een ‘smart wall’. We onderzoeken bovendien hóe we de renovatie zo efficiënt en duurzaam mogelijk kunnen uitvoeren. Dus met zo min mogelijk CO₂-uitstoot en zo min mogelijk afval. Tijdens en na afloop van het project bekijken we het effect van de innovaties. Daarbij staat steeds de vraag centraal hoe we het erfgoed kunnen behouden.”

Verduurzamen

INPERSO is een bijzonder, innovatief en Europees onderzoeksproject. Hoe raakte Monumentenwacht Noord-Brabant betrokken? Bram: “Het verduurzamen van monumenten vinden we al jaren belangrijk en we zien een stijgende vraag bij onze abonnees naar keukentafelgesprekken waarin we bekijken welke duurzame maatregelen mogelijk zijn bij een monument. We brengen dus veel ervaring mee. We waren al bezig met het ontwikkelen van een digitale inspectie- en rapportagetool door DEMO Consultants. Zij waren betrokken bij INPERSO en hebben ons geïntroduceerd.”

Beter advies

Wat hoopt hij over vier jaar te bereiken? “Dat we een flinke hoeveelheid data hebben verzameld over de duurzame toepassing van innovaties bij monumenten. Die data worden gebruikt in de tool RE Suite voor monumenten. Het idee is dat we daarmee andere monumenteigenaren beter kunnen adviseren bij verduurzamen en duurzaam renoveren. Of dat ook lukt durf ik niet te zeggen. Misschien is er aanvullend onderzoek nodig. De komende vier jaar staan met name in het teken van het verzamelen van data en het testen van technologische innovaties.”

Dit project wordt gefinancierd door de Europese Unie. De geuite mening en visie zijn echter alleen die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijk overeen met die van de Europese Unie of de European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency. Noch de Europese Unie noch de subsidieverlenende autoriteit kan hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.